

De Zaak B.

Thriller

JEROEN WINDMEIJER

HarperCollins

Voor het papieren boek is papier gebruikt dat onafhankelijk is gecertificeerd door FSC® om verantwoord bosbeheer te waarborgen.
Kijk voor meer informatie op www.harpercollins.co.uk/green.

HarperCollins is een imprint van Uitgeverij HarperCollins Holland, Amsterdam.

Copyright © 2022 Jeroen Windmeijer
Omslagontwerp: Villa Grafica
Omslagbeeld: © Shutterstock
Foto auteur: © Eelkje Colmjon
Zetwerk: Mat-Zet B.V., Huizen

ISBN 978 94 027 1402 9
ISBN 978 94 027 7042 1 (e-book)
NUR 305
Eerste druk augustus 2023

Dit boek is eerder verschenen bij Primavera Pers als eindejaarsgeschenk voor DZB Leiden, het re-integratiebedrijf van de gemeente Leiden.

HarperCollins Holland is een divisie van Harlequin Enterprises ULC.
® en ™ zijn handelsmerken die eigendom zijn van en gebruikt worden door de eigenaar van het handelsmerk en/of de licentienemer. Handelsmerken met ® zijn geregistreerd bij het United States Patent & Trademark Office en/of in andere landen.

www.harpercollins.nl

Niets uit deze uitgave mag openbaar worden gemaakt door middel van druk, fotokopie, internet of op welke andere wijze dan ook zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever. Het e-book is beveiligd met zichtbare en onzichtbare watermerken en mag niet worden gekopieerd en/of verspreid.

Alle in dit verhaal voorkomende personen zijn ontleend aan de fantasie van de schrijver.
Elke gelijkenis met bestaande personen berust op toeval.

Proloog

'*Et in Arcadia ego*,' schalde het over het grote terrein van Park Matilo, het gereconstrueerde Romeinse legerkamp in de Leidse wijk Roomburg. 'Ook ik leefde eens in Arcadië...'

Een grote houten plaat die op vier bierkratjes rustte vormde een provisorisch podium voor de spreker. De man, een lange slanke dertiger met een knap, gladgeschoren gelaat, was onberispelijk gekleed in een strak gesneden azuurblauw pak met bijpassende stropdas. Enigszins in contrast ermee was de baseballpet die hij op het hoofd droeg waarop een gebalde vuist was afgebeeld. De vier vingers waren vormgegeven als Romeinse zuilen en eromheen stonden de letters E, G en O in het rood, wit en blauw.

'We bevinden ons op historische grond,' sprak hij zijn gehoor toe, dat hoofdzakelijk uit jongeren tot een jaar of dertig bestond. 'Hier bivakkeerden ooit Romeinse legioenen, die dit castellum, dit kasteelfort, met hun leven verdedigden. Zij vormden een vooruitgeschoven post van het grote Romeinse Rijk, langs deze uiterste noordgrens van het rijk, de zogenoemde limes. Hier stroomde de Oude Rijn, die destijds de hoofdtak van de Rijn vormde.' Met zijn rechterarm maakte hij een weids gebaar als om de vroegere loop van de rivier aan te geven. Zijn arm bleef even in de lucht hangen terwijl hij verder sprak. 'Hun eer heette trouw...'

Veel toehoorders knikten bevestigend, een enkeling applaudiseerde. In een halve cirkel stonden de ongeveer honderdvijftig mensen om de spreker heen. Een flink aantal ging gekleed in een smetteloos wit T-shirt waarop hetzelfde logo te zien was als op diens pet. Zeker tien, vijftien mensen droegen een stok met een vlag die ze heen en weer zwaaiden. Het dunne doek met daarop de vuist waarin woede en strijdlust leken te zijn samengebald, stak scherp af tegen de helderblauwe lucht.

Studentikoze types vormden de meerderheid, maar er waren ook veel oudere mensen op de bijeenkomst afgekomen – iets meer mannen dan vrouwen. Wat ze met elkaar gemeen hadden was een grimmige uitdrukking op het gezicht, alsof ze permanent het gevoel hadden tekort te worden gedaan.

'Soms verlang ik wel eens naar die tijd,' ging de spreker verder. 'Een wereld waarin een man nog echt man kon zijn, waarin het aankwam op zijn kracht, op zijn moed... Een wereld waarin een vrouw nog echt vrouw

kon zijn, zich kon richten op het huishouden, de zorg voor de kinderen... Een wereld waarin je niet direct een MeToo-proces aan je broek had als je een mooie dame een complimentje gaf.’

Joelend gelach klonk.

‘En net als die mannen en vrouwen van toen vormen ook wij een voorpost in een omgeving die ons vaak vijandig gezind is.’

Het volume van zijn stem nam iets toe.

‘Ook wij zijn strijders die opkomen en vechten voor de idealen waar wij in geloven. Ook wij menen dat de aanval vaak de beste verdediging is. Ook wij zijn overtuigd van de waarheid van die oude spreuk *Gloria sine labora nulla*: “Geen eer zonder hard werk.” En daarom, lieve mensen...’

Hij ging wat zachter praten.

‘Daarom ben ik zo ontzettend blij dat wij hier met zijn allen zijn vergaderd. Door samen te zijn, door samen dingen te doen, door samen te sporten, smeden we de onderlinge banden. En het doet me ook echt deugd om te zien dat onze aantallen elke dag weer groeien. Bij die geweldige viering van het Joelfeest afgelopen december in Park Cronesteyn waren we nog niet met de helft van het aantal mensen dat vandaag aanwezig is. Nu, exact zes maanden later, vierten we het Midzomerfeest... En dat doen we onder meer met heel veel sport en spel. Er zullen tussendoor nog inspirerende sprekers optreden en vanavond is er een groot vreugdevuur! En natuurlijk is er voldoende drank!’

Er steeg een luid gejuich op en hier en daar vond tussen jongemannen al wat speels geduw en getrek plaats. Op het enorme grasveld achter hen, dat werd omgeven door hoge aarden wallen met op iedere hoek een uitkijktoren, was een heel parcours uitgezet. De jongeren zouden zich met elkaar meten in hardlopen, touwtrekken, discuswerpen, speerwerpen, worstelen en nog veel meer kracht- en behendigheidssporten.

‘*Et in Arcadia ego*,’ herhaalde hij zijn eerdere woorden. ‘Op een dag zullen wij allen Arcadië, het paradijs waaruit wij feitelijk zijn verdreven, weer betreden. Dan zullen de drie uitgangspunten van onze partij weer de pijlers vormen van een gezonde, Hóllandse maatschappij. En dat zijn...’

Hij stak de duim van zijn rechterhand op.

‘Eigen initiatief,’ riep het publiek eenstemmig.

‘Precies! Eigen initiatief móét worden beloond. Ondernemers die risico’s nemen, die om zes uur ’s ochtends opstaan om twaalf uur lang te knallen, mogen daarvoor goed worden beloond. Waarom zou iemand anders de vruchten van jouw arbeid plukken?’

Nu kwam de wijsvinger erbij.
'Gelijke kansen!' klonk het luid.

'En dan bedoelen we ook écht gelijke kansen. Niemand wordt voorge-
trokken op basis van zijn geslacht, zijn afkomst, zijn handicap, zijn sek-
suele voorkeur... Als je maar hard genoeg werkt kan iedereen bereiken
wat hij of zij maar wil. *In caelum finis!* Of in gewoon Nederlands: *The sky is
the limit.*'

Heel kort haalde hij zijn duim en wijsvinger weg en toonde hij alleen
de middelvinger aan zijn publiek, hetgeen een luid gelach ontlokte.
Daarna kwamen de duim en de wijsvinger er weer bij.

'Onafhankelijkheid,' riepen de jongeren.

'Onafhankelijk van de overheid, die er alleen maar voor hoeft te zor-
gen dat ieders bezit veilig is. En die zorgt voor een samenleving waarin
eenieder zich vrij kan ontplooien, zonder allerlei beperkende regeltjes.
Wij zijn vrije individuen die zelf vorm willen en kúnnen geven aan onze
levens. Wij willen geen bemoeizieke *nanny state!* Maar nu...'

Een grote glimlach sierde zijn gezicht terwijl hij de microfoon wat
dichter bij zijn mond hield.

'We hebben een...' schreeuwde hij.

'E!' antwoordde de menigte.

'We hebben een...'

'G!'

'We hebben een...'

'O!'

'En dat spelt?'

'EGO! EGO! EGO!'

Tijdens het scanderen van dit woord staken de meesten hun arm in de
lucht, de vuist gebald.

'En dan nu...' zei hij terwijl hij zijn pet afnam. 'Bij dezen verklaar ik de
spelen voor geopend. *Ludi incipiant!*'

Mevrouw Felíz Kanis bleef midden op het pad stilstaan. Ze sloot haar ogen en ademde door haar neus een paar keer diep in en uit. Bij iedere uitademing voelde ze hoe ze zich meer ontspande, alsof de spanning via haar voeten in de bodem verdween. Heel bewust luisterde ze naar het vrolijke ochtendgeketter van de vogels in het kleine bos van Cronsteyn, het grootste park van Leiden. Op de achtergrond klonk weliswaar het geruis van zovende autobanden op het asfalt van de A4, maar met enige fantasie leek dat op de branding van de zee. Rond haar hoofd zweefden loom enkele bijen, mogelijk in verwarring gebracht door de frisse bloemengeur van haar pas gewassen haren. Nu ze zich meer concentreerde hoorde Felíz duidelijk het gezoem van de bijen in de stal van de Leidse Bijenvereniging, waar ze naast stond. De open kant van het U-vormige gebouw was van het pad afgewend. Ze had er wel eens om het hoekje gekeken en de enorme bedrijvigheid die er heerste bewonderd. Er stonden zeker twintig dubbele kasten waar op een zomerse dag tienduizenden bijen af en aan vlogen.

De hondenketting in haar rechterhand zwaaide zachtjes heen en weer, als de slinger van een klok. Ze nam zich voor de ogen pas te openen en weer te gaan lopen als de ketting geheel tot stilstand was gekomen.

Felíz genoot iedere dag weer van deze vroege ochtendwandeling met haar hond Kerberos, vernoemd naar de mythologische hellehond die de bewaker van de Griekse onderwereld was. Het was een grapje van haar man Kadir geweest. Kerberos zorgde ervoor dat de doden de onderwereld niet konden verlaten en dat de levenden er niet konden binnentreden. Volgens de overlevering zouden de zielen van de doden hem in ruil voor een veilige doorgang honingtaart hebben gegeven.

Maar een vriendelijker lobbes dan Kerberos, een gitzwarte labrador, kon men zich nauwelijks voorstellen. Bij hem dacht je niet aan een brenger van naderend onheil of de dood...

Felíz voelde hoe de ketting in haar hand steeds langzamer heen en weer slingerde en probeerde zich te focussen op die beweging. Eén kort moment leek de tijd stil te staan.

Wild geblaf van Kerberos haalde haar ruw uit haar ochtendmeditatie. Ze opende haar ogen en keek om zich heen. Nu raakte haar hond wel vaker opgewonden van een opvliegende vogel, een scharrelende eekhoorn

of een wegschietend konijn, maar deze keer had het anders geklonken.
Alarmerend.

‘Kerberos,’ riep Felíz, terwijl ze een paar aarzelende stappen zette in de richting vanwaar ze meende dat het geluid was gekomen. ‘Kerby? Kerberos...’

De labrador schoot uit de bosjes naast de bijenstal, zakte half door zijn achterpoten en blafte hard. Het geluid weergalmde door het bos, vogels vlogen op. Hij verdween meteen weer in de struiken.

‘Wat is er dan?’ riep Felíz hem na.

Ze probeerde haar stem rustig te laten klinken, maar voelde onmiddellijk hoe de spanning die ze dacht te zijn kwijtgeraakt weer bezit van haar nam. Behoedzaam stapte ze van het pad af. Het bos, zo kort ervoor nog een oase van rust en inspiratie, was in één klap een onheilspellende plek geworden, vol dreiging.

En ik ben helemaal alleen hier...

Felíz rolde de ketting een paar keer om haar hand om er beter mee te kunnen uithalen, mocht dat nodig zijn. Ze balde haar vuisten en betrad het smalle paadje dat langs de zijkant van de bijenstal liep. Het gezoem van de bijen was een muur van geluid geworden.

Kerberos had zijn voorpoten op de grond gelegd, zijn onderlichaam stak omhoog, de staart stond strak als een antenne. Hij keek bijna verwijtend op naar Felíz en blafte nog een paar keer.

Langzaam ging haar blik naar het veldje voor de bijenkasten dat met grote houten palen en stevig prikkeldraad was afgezet.

Toen zag ze het.

Op de grond lag een jonge vrouw met steil, halflang rossig haar en een fijne wolk van sproetjes op haar wangen, als losse pixels. Eind twintig, schatte Felíz. Op en rond haar hoofd was het een drukte van belang. Bijen kropen over haar gezicht en ze zag er een paar uit de licht geopende mond van de vrouw kruipen.

Felíz sloeg haar handen voor haar gezicht maar kon niet voorkomen dat een rauwe kreet aan haar keel ontsnapte. Ze ging op haar hurken zitten, steun zoekend bij een houten paal, waarbij ze een vinger openhaalde aan het prikkeldraad. Ze staaarde in het levenloze gezicht van de vrouw. Uit haar mondhoek droop een donkerbruin straaltje vocht waar bijen aan likten.

Bijen eten toch geen bloed?

Langzaam richtte ze zich weer op. Ze stak haar bloedende vinger in haar gortdroge mond en proefde ijzer.

‘Kom, Kerberos,’ zei ze. ‘Kom.’

Piepend en jankend liet de hond zich aan zijn halsband mee terugvoeren naar het bospad. Met trillende handen maakte Felíz hem vast aan de ketting.

‘Ga maar zitten, Kerby,’ zei ze. ‘Rustig maar... Brave hond, brave hond...’

Felíz klopte hem een paar keer op zijn kop en hij likte haar hand. Het maakte haar rustiger. Ze haalde haar telefoon uit haar binnenzak en belde 112.

Kerberos... Dus tóch een boodschapper van de dood...

In nog geen kwartier tijd was het een drukte van belang in het kleine bos waar eerder zo'n vredige rust had geheerst. Gekraak en gepiep van mobilofoons overstemde de geluiden van de vogels en de bijen. In de gauwigheid telde Felíz zeker twintig mensen die na haar telefoontje naar de plekke des onheils waren gekomen.

Op het smalle asfaltweggetje dat van de weg langs het Rijn-Schiekanaal het park in liep stonden twee politiewagens, een politiebusje, een ambulance en een brandweerauto. Als laatste was een SUV gearriveerd, waaruit een oudere en een jongere man waren gestapt. Zij waren de enige twee in burgerkleding.

Er heerste echter een zekere besluiteloosheid. De enige deur die toegang gaf tot de bijenstal zat op slot, maar zelfs als die open was geweest hadden ze weinig kunnen aanvragen. Om dezelfde reden was het doorknippen van het prikkeldraad geen optie: zolang er geen imker was om alles in goede banen te leiden konden ze niets doen. De leden van het forensisch team zouden zich in beschermende kleding moeten hullen om het lichaam van de jonge vrouw ter plekke te kunnen onderzoeken en eventuele sporen veilig te stellen.

De toegangspaden tot het bos waren met rood-wit politielint afgezet, net als het gedeelte voor het prikkeldraad van de bijenstal. Felíz had exact moeten aangeven waar ze had gestaan, zodat haar voetstappen niet voor dadersporen konden worden aangezien.

'Rijsbergen,' stelde de oudere man die ze uit de SUV had zien stappen zich aan haar voor. 'Willem Rijsbergen.' Ze schudden elkaar de hand. 'Dit is mijn partner, Danny van de Kooij. Wij zijn van de recherche en zijn op deze zaak gezet.'

De twee vormden een opvallend duo. Rijsbergen maakte op Felíz een wat vermoeide indruk, als iemand die al te veel had gezien van de ellende die mensen elkaar aan konden doen. Met duim en wijsvinger streek hij over zijn grijze borstelsnor, alsof hij diep moest nadenken over wat zijn eerste vraag zou zijn. Rijsbergens schedel werd bedekt door kortgeschorren grijs haar. Zijn collega daarentegen was zo kaal als een biljartbal. Van de Kooij had iets weg van een jonge hond, hoewel Felíz hem inschatte als een dertigplusser. Hij leek enthousiast te zijn dat er iets was gebeurd waar hij zijn tanden in kon zetten.

Felíz deed uitgebreid verslag van hoe ze de jonge vrouw in de bijenstal had aangetroffen. Zelfs Kerberos leek doordrongen van de ernst van de situatie, want al die tijd bleef hij netjes naast haar op de grond zitten.

‘Je zou een bundel kunnen samenstellen met spannende verhalen over mensen die tijdens het uitlaten van hun hond op een lijk stuiten,’ merkte Van de Kooij op. ‘Misschien een idee voor jou?’

‘We zullen het zien,’ zei Rijsbergen, maar daarbij schudde hij lichtjes met het hoofd.

Over de schouders van de rechercheurs heen zag Felíz dat een man met een fiets aan de hand hun kant op kwam gelopen. Onder zijn arm droeg hij een bundeltje witte kleding en een breedgerande hoed.

‘Daar zal je de imker hebben,’ zei ze, waarna beide mannen zich om-draaiden.

Rijsbergen knikte. ‘Dat is mooi,’ zei hij. ‘En hopelijk heeft hij in de stal binnen nog meer van dat soort kleding liggen. Die zullen we nodig hebben.’

Het gezicht van de imker stond zeer ernstig. Nu hij dichterbij kwam meende Felíz hem te herkennen, al kon ze hem niet meteen plaatsen.

‘Er viel me nog iets gek op,’ zei Felíz. ‘Uw mensen zullen dat ongetwijfeld ook vinden straks, maar...’

‘En dat is?’ vroeg Van de Kooij gretig. Hij pakte zijn aantekenboekje dat hij net had weggestopt er weer bij.

‘Ik vond het zo raar,’ zei Felíz. ‘Uit haar mondhoek kwam een straaltje donkerbruin, een beetje roodachtig vocht... Er waren best veel bijen op afgekomen. Het zal wel bloed zijn geweest, maar dat eten ze toch niet?’

‘Ik weet het niet,’ zei Rijsbergen. ‘Volgens mij eten ze alleen nectar. Wespen komen af op snoep, frisdrank en ijs, maar bijen? We kunnen het zo vragen.’

De imker zette zijn fiets tegen een boom en voegde zich bij hen.

‘Rick Bos,’ stelde hij zich voor. ‘Ik ben de beheerder van de stal. En voorzitter van de Leidse Bijenvereniging.’

Nu wist Felíz het weer: Rick Bos, de lijsttrekker voor LG, de Leidse Groenen, een luis in de pels van de Leidse gemeenteraad. Hij figureerde veelvuldig op foto’s in het *Leids Nieuwsblad*, de huis-aan-huiskrant van Leiden. Ze had bij de laatste gemeenteraadsverkiezingen nog op hem en zijn LG gestemd, nota bene.

‘Kan ik dan nu gaan?’ vroeg Felíz.

De absurditeit van het vinden van een lijk tijdens een ochtendwandeling drong ineens tot haar door. Het aanvankelijke gevoel van dreiging

had haar alert gehouden, maar nu ze haar verhaal had gedaan leek het alsof ze uit haar vlucht- of vechtmodus stapte en kwam de opgehoopte spanning alsnog in één keer vrij.

Rijsbergen legde in een vaderlijk gebaar zijn hand op haar schouder. ‘Gaat het, mevrouw Kanis? Als u wilt kunnen we u thuis laten brengen.’

‘Dat hoeft niet,’ zei ze, maar ze kon niet voorkomen dat haar stem licht trilde. ‘Ik wil graag bewegen nu, even de stress eruit lopen. Maar ik zal mijn man bellen om te vragen of hij me tegemoet wil lopen. We wonen in Roomburg.’

‘Uitstekend,’ zei hij en haalde zijn hand weg. ‘We hebben uw gegevens en u heeft die van ons. Mocht u zich nog iets herinneren, aarzelt u dan niet om te bellen.’

‘Dat is goed,’ zei Felíz, en ze maakte aanstalten om weg te lopen.

‘Ik heb begrepen dat er iemand is gevonden?’ hoorde ze Rick Bos nog vragen. ‘Weten jullie al om wie het gaat?’

‘Het is een jonge vrouw,’ antwoordde Rijsbergen, ‘maar meer kan ik er niet over zeggen, omdat we nog niet bij haar konden komen.’

‘Had ze halflang rood haar? En sproetjes?’

‘Dat is wel heel specifiek,’ bemoeide Van de Kooij zich ermee.

‘Mijn hemel...’ stamelde Bos. ‘Dan moet het Lodewieke Blijdemake zijn. Dat kán bijna niet anders! Lotje...’

Felíz had geen stap meer durven verzetten, niet uit nieuwsgierigheid maar uit het besef dat zich hier mogelijk een persoonlijk drama ontvouwde.

‘Hoezo denkt u dat?’ vroeg Rijsbergen.

‘Ik had gisteren een afspraak met haar,’ zei Bos. Hij was lijkbleek geworden.

‘Waar?’

‘Hier,’ zei Bos. ‘In de bijenstal.’

‘Wat een vreemde plek om af te spreken,’ zei Van de Kooij.

‘Niet voor ons,’ zei Bos. ‘Lodewieke heeft niet lang geleden de basis cursus imkeren bij de LBV gevolgd. Zo nu en dan helpt ze me een handje.’

‘En gisteren was ze ook hier om u te helpen?’ vroeg Rijsbergen.

‘Nee,’ antwoordde Bos. ‘Het ging om iets heel anders.’

Felíz nam afscheid en verwijderde zich van de drie mannen.

‘En waar ging het om?’ vroeg Rijsbergen, die zich er zichtbaar aan ergerde dat Bos niet meteen concreet werd.

‘Het ligt nogal... gevoelig,’ zei Bos aarzelend. ‘Ik wil dit niet zo open en bloot met u bespreken, maar liever in de beslotenheid van een kantoor of iets dergelijks.’

‘We kunnen straks wel in een busje gaan zitten,’ stelde Van de Kooij voor.

‘Goed idee,’ zei Rijsbergen. ‘Dan heeft het voor nu even onze prioriteit om bij het lichaam van het slachtoffer te komen, zodat onze mensen aan de slag kunnen. Hoe gaan we dat doen?’

‘Komt u maar mee,’ zei Bos, die zich van de aanvankelijke schok leek te hebben hersteld. ‘Binnen hangen de imkerpakken van de andere cursisten. Ik had het mijne mee naar mijn huisje genomen, omdat ik daar ook twee kasten heb staan.’

‘Hoeveel cursisten zijn er?’ vroeg Rijsbergen.

Ze passeerden agenten en twee brandweerlieden die een stapje naar achteren deden, waardoor het leek alsof ze een erehaag vormden.

‘Op de cursus is er ruimte voor twaalf mensen,’ legde Bos uit. ‘Je moet er altijd weer snel bij zijn, want het zit zó vol. Er zijn twintig bijeenkomsten, vier theorielessen in ons clubgebouw.’ Hij haalde een sleutel uit zijn zak en opende de deur. ‘En zestien praktijklessen hier in de bijenstal.’

Ze stapten over de drempel en kwamen terecht in een U-vormig gebouw dat aan de voorkant helemaal open was. Ervoor lag een met bloemen en kruiden begroeid veldje, afgegrensd door hoge palen met prikkeldraad. Op houten stellages van ongeveer een meter hoog stonden de bijenkasten.

Bos keek naar het ontzielde lichaam bij het hek. ‘Mijn hemel,’ zei hij. ‘Het is inderdaad Lodewieke...’ Hij schoot vol. ‘Maar dit is onbegrijpelijk... Zo’n jonge vrouw... We zijn samen weggegaan, ik heb de deur op slot gedaan en...’

Rijsbergen liet even een stilte vallen. ‘Dit moet een hele schok zijn voor u,’ sprak hij begripvol. ‘Maar voor nu... Voor ons, en ook voor mevrouw Blijdemake, is het heel belangrijk om nu snel te handelen.’

‘Ik begrijp het,’ zei Bos.

Hij haalde een zakdoek uit zijn broekzak en depte zijn ogen droog, waarna hij hard zijn neus snoot. Vervolgens nam hij uitgebreid de tijd om de zakdoek weer op te bergen. Hij wees naar het hek. ‘Dat staat er pas sinds een paar maanden. In het verleden hebben we nogal eens last gehad van jongeren die bijenkasten omgooiden. Ze dagen elkaar uit... Waarschijnlijk dronken of stoned, of allebei. Het is zinloos en wreed, want er sterven heel veel bijen als een kast wordt omgegooid. Daarbij is het ook nog eens levensgevaarlijk. Je kunt eraan doodgaan als heel veel bijen tegelijk je te grazen nemen. En als je allergisch bent kan het na een paar steken al met je gebeurd zijn.’

‘Bijen komen toch niet op bloed af?’ vroeg Rijsbergen.

Bos keek hem verbaasd aan. ‘Nee, klopt. Ze verzamelen alleen nectar, honing, stuifmeel en water... Daarom kun je zelfs in je achtertuin thuis bijen houden, in een gewone woonwijk. Ze bezorgen geen enkele overlast. Waarom vraagt u dat?’

‘Die mevrouw met de hond vertelde dat er een roodbruin straaltje vocht uit de mond van het slachtoffer liep waar de bijen aan likten. Ze dacht aan bloed. Er kwamen zelfs bijen uit haar mond kruipen.’

‘Dat is wel heel... vreemd,’ zei Bos. ‘Dan moet ze iets van honing in haar mond hebben gehad, of suikerwater.’

‘We gaan het zien,’ zei Rijsbergen.

Achter hen kwamen twee mannen en een vrouw met koffertjes de bijenstal binnengestapt, gevolgd door een fotograaf.

‘Ah, het forensisch team,’ constateerde Van de Kooij tevreden. ‘Dat wordt nog wel even een dingetje, jongens...’

‘Ik zal de imkerpakken even halen,’ zei Bos. ‘En dan kan ik jullie aanraden om je onderzoek zo snel mogelijk te doen om de bijen niet te zeer te verstoren.’

‘Jij ook een pak?’ vroeg Rijsbergen aan fotograaf Hielco van der Eb.

De één meter negentig lange, gespierde Van der Eb was, naast Eelkje Shaw, een van de twee vaste fotografen die de Leidse politie inriep om een plaats delict te fotograferen. Met zijn kale hoofd had hij op het eerste gezicht iets weg van een hooligan, maar Rijsbergen had hem leren kennen als een zeer zachtvaardig persoon.

‘Ik zoom wel in,’ antwoordde Van der Eb. ‘En dan zal ik verder foto’s maken vanaf de andere kant van het hek.’

‘De ene keer fotografeer je een lijk met een slang en dan weer met bijen,’ zei Van de Kooij. ‘Je kan nog natuurfotograaf worden, jij.’

Van der Eb reageerde niet op Van de Kooijs verwijzing naar een eerdere moordzaak en zocht een goede plek vanwaar hij zijn eerste foto's kon schieten.

Bos liep naar het uiteinde van de stal en verdween in een klein schuurtje. Even daarna kwam hij weer naar buiten met een aantal imkerpakken.

'Trek deze aan,' zei hij. 'Zorg dat de rits bij de hals goed gesloten is. Het belangrijkste is om rustige bewegingen te maken. Bijen doen in principe niets, behalve als ze zich bedreigd voelen. Zelf werk ik altijd zonder handschoenen en dan kruipen er tientallen bijen over mijn handen zonder ook maar ooit één keer te steken. Stop je broek in je sokken, zodat ze niet je pijpen in kunnen kruipen. En haal ringen van je vingers. Als je wordt gestoken kunnen vingers soms zo dik worden dat ze een ring door moeten knippen om hem los te kunnen krijgen.'

Rijsbergen keek naar de duizenden af en aan vliegende bijen. 'Wonderlijk toch hoe die beestjes weten in welke van deze kasten ze moeten zijn...'

'Dat is heel bijzonder, ja,' zei Bos, die de pakken aan de leden van het forensisch team overhandigde. 'Tot op een afstand van drie kilometer zoeken ze naar voedsel en dan keren ze weer zonder probleem terug naar hun imme.'

'Imme?'

'Een beetje een ouderwets woord voor "bijenvolk",' legde Bos uit, 'maar ik gebruik het graag. Het woord "imker" is ervan afgeleid. Een imme vormt een schitterende organische eenheid, waarin iedere bij zijn of haar eigen taak heeft, echt prachtig. Ieder volk heeft ook zijn eigen geur, waardoor wachtersbijen bij de ingang onmiddellijk herkennen of een bij tot hun volk behoort.'

'En wat als een bij zich heeft vergist?'

'Dan wordt die zonder pardon doodgestoken.'

'Eigen volk eerst dus.'

Bos keek hem ongelukkig getroffen aan. 'In het verleden is dit concept wel misbruikt, ja. Kent u Maja de Bij?'

'Ja, natuurlijk, de tekenfilm. Keek ik met mijn kinderen altijd naar.'

'Die gaat terug op een Duits boek uit 1912,' zei Bos. 'Het was zogenaamd een kinderboek, maar eigenlijk is het een politieke fabel. De voordelen van de, in de ogen van de schrijver, militaristische bijenmaatschappij werden erin geprezen. Later zijn fascistten met dat boek aan de haal gegaan.'

'Met Maja de Bij?' vroeg Rijsbergen ongelovig.

‘Een fascistische fabel, helaas,’ zei Bos. ‘Zelf zie ik een bijenvolk liever als één organisme. Iedereen werkt eendrachtig met elkaar samen en ieder lid heeft een zinvolle taak. Het is een levende gemeenschap.’

‘We kunnen aan de slag,’ onderbrak de teamleider het gesprek. ‘Wilt u even met ons meelopen?’

‘Natuurlijk,’ zei Bos.

Van de Kooij deed een stapje naar voren en hield een hand boven zijn ogen. ‘Naar voetsporen van een dader hoef je aan deze kant van het hek niet te zoeken, denk ik.’ Hij wees, en de anderen volgden de richting van zijn vinger. ‘Daar helemaal bovenaan, een beetje in het midden...’

Rijsbergen zag het ook.

Aan een van de punten van het prikkeldraad zat een stukje stof dat dezelfde kleur had als de blouse van de dode vrouw.